

NOTA RESERVES EN VOORZIENINGEN

Actualisatie 2016

Colofon

Opgesteld door: Frans Vermeer
Datum: December 2015
Zaak: 21166
Document: Nota reserves en voorzieningen 2016

Inhoudsopgave

1. INLEIDING.....	3
2. BELEID TEN AANZIEN VAN RESERVES.....	4
3. BELEID TEN AANZIEN VAN VOORZIENINGEN.....	6
4. VERSCHIL TUSSEN RESERVES EN VOORZIENINGEN.....	8
5. BELEID TEN AANZIEN VAN RENTE.....	9
6. TOTAALOVERZICHT RESERVES EN VOORZIENINGEN PER 1 JANUARI 2015, OFTEWEL MET DE STAND VOLGENS DE JAARREKENING 2014.....	10
7. OVERZICHT RESERVES.....	12
8. OVERZICHT VOORZIENINGEN.....	36
9. VERLOOP VAN DE RESERVES EN VOORZIENINGEN GEDURENDE DE AFGELOPEN VIJF JAREN	40

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Hierbij bieden wij de geactualiseerde nota reserves en voorzieningen 2016 aan. Met deze nota willen wij inzicht geven in de reservepositie van de gemeente en in het beleid ten aanzien van de reserves en de voorzieningen. In de 'Financiële verordening gemeente Neerijnen 2009' en in de op 26 november 2015 nog vast te stellen 'Financiële verordening 2016 Neerijnen' is vastgelegd dat het college ten minste eenmaal in de vier jaar een (bijgestelde) nota reserves en voorzieningen aanbiedt aan de raad. Deze nota is een actualisatie van de 'Nota reserves en voorzieningen, actualisatie 2012'.

1.2 Ontwikkelingen

In deze nota gaan wij bij de verschillende reserves en voorzieningen in op enkele nieuwe ontwikkelingen van voorschriften voor reserves en voorzieningen. Zo zijn er voorzieningen welke voortaan als bestemmingsreserve moeten worden opgenomen en is er een bestemmingsreserve welke juist als voorziening moet worden opgenomen.

Daarnaast zijn er ontwikkelingen op het gebied van de huidige gewenste bestemmingen van de reserves. Zo stellen wij voor om de bestemmingsreserve bouwgrond algemeen met een saldo per 1-1-2015 van € 3.189 vrij te laten vallen.

1.3 Leeswijzer

Na deze inleiding start deze geactualiseerde nota reserves en voorzieningen in hoofdstuk 2 met het beleid ten aanzien van de reserves. In hoofdstuk 3 wordt het beleid ten aanzien van de voorzieningen toegelicht. Hoofdstuk 4 bevat een overzicht van de belangrijkste verschillen tussen reserves en voorzieningen. In hoofdstuk 5 wordt het beleid ten aanzien van de rente toegelicht.

Als bijlage is in hoofdstuk 6 een totaaloverzicht gevoegd van de reserves en voorzieningen met de meest actuele stand van het saldo per 1 januari 2015, oftewel met de stand volgens de jaarrekening 2014. Per reserve en voorziening is in de hoofdstukken 7 en 8 een overzicht gemaakt waarin onder andere het doel van de reserve/voorziening en de wijze van voeding en onttrekking is opgenomen.

2. Beleid ten aanzien van reserves

2.1 Soorten reserves

Reserves zijn vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken. Op grond van de geldende voorschriften, het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV), zijn reserves onder te verdelen in.

- Een algemene reserve
De algemene of vrije reserve is een reserve waaraan door de gemeenteraad geen bestemming is gegeven. Gevolg hiervan is dat deze reserve in beginsel vrij besteedbaar is.
- De bestemmingsreserves
De bestemmingsreserves zijn reserves waaraan door de gemeenteraad een bepaalde bestemming is gegeven. De raad is vervolgens ook bevoegd deze bestemming te wijzigen. Vaak worden de bestemmingsreserves ook nog onderverdeeld in reserves ter dekking van investeringen en overige bestemmingsreserves.

2.2 Functies van reserves

Reserves kunnen de volgende functies hebben.

1. Een financieringsfunctie: een reserve kan worden ingezet als financieringsmiddel voor investeringsuitgaven, zodat het beroep op de geld- en kapitaalmarkt voor het aantrekken van leningen kan worden beperkt.
2. Een inkomensfunctie: door een reserve in te zetten als eigen financieringsmiddel wordt bespaard op rentekosten die aan externe geldgevers moet worden betaald.
3. Een bufferfunctie: reserves maken het mogelijk onverwachte tegenvallers op te vangen; het gaat dan met name om niet kwantificeerbare financiële risico's en tegenvallers.
4. Een bestedings- of dekkingsfunctie: bestemmingsreserves worden of zijn gevormd voor realisatie van een van tevoren bepaald doel of activiteit.
5. Een spaarfunctie: reserves kunnen worden gevormd om te sparen voor toekomstige beleidsdoelen.

2.3 Instellen en opheffen van reserves

Om een duidelijke en inzichtelijke indeling van de reserves te behouden, dient het aantal reserves beperkt te blijven tot het hoogst noodzakelijke. Indien de noodzaak zich voordoet een nieuwe bestemmingsreserve in te stellen, gebeurt dit (op voorstel van het college) bij besluit van de gemeenteraad. Het budgetrecht ligt immers bij de gemeenteraad. Tot het vormen van bestemmingsreserves wordt overgegaan als:

- Een meerjarige inzet van extra middelen gewenst is om schommelingen in bepaalde uitgaven te minimaliseren.
- Dekking voor toekomstige uitgaven.

Bij de vorming van bestemmingsreserves wordt de gewenste omvang daarvan in beginsel vooraf bepaald, met waar nodig een noodzakelijk minimum en een gewenst maximum. Ook wordt in principe een bestedingsplan opgesteld dat regelmatig geactualiseerd wordt.

De raad besluit tot opheffing van een bestemmingsreserve als een beoogd doel niet meer aanwezig is. Het uitgangspunt hierbij is dat dit geschiedt bij de vaststelling van de jaarrekening. Bij bestemming van het resultaat van de jaarrekening vindt daadwerkelijke vorming, mutatie dan wel opheffing plaats.

2.4 Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves

In de begroting wordt getracht een zo reëel mogelijk beeld te geven van de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves in een bepaald jaar. Toevoeging en aanwending van reserves kan alleen aan de hand van een besluit van de gemeenteraad. In principe worden deze besluiten genomen in het kader van de besluitvorming met betrekking tot de begroting en de jaarrekening. Ook aparte beslissingen zijn mogelijk, bijvoorbeeld als onderdeel van de vaststelling van een beleidsnota. Een toevoeging of een onttrekking aan

een reserve moet altijd via programma 9 'Financiering en algemene dekkingsmiddelen' lopen en kan nooit als een exploitatielast of exploitatiebaat worden gekwalificeerd. Toevoegingen en onttrekkingen aan reserves worden dus niet in de exploitatie opgenomen en zijn niet bepalend voor het totaal saldo van baten en lasten van onze gemeente.

Schematisch kan dit als volgt worden weergegeven.

Omschrijving	Benaming resultaat
Totaal baten en lasten programma's	
Totaal algemene dekkingsmiddelen	
Saldo van baten en lasten excl. mutaties in reserves	Totaal saldo van baten en lasten
Toevoeging aan reserves	
Onttrekking aan reserves	
Saldo van baten en lasten incl. mutaties in reserves	Resultaat

3. Beleid ten aanzien van voorzieningen

3.1 Soorten voorzieningen

Voorzieningen zijn in tegenstelling tot reserves, onderdeel van het vreemd vermogen. Voorzieningen worden gevormd voor lasten die in de toekomst te verwachten zijn en waarvan de omvang nog niet bekend is, maar wel redelijkerwijs is in te schatten. Voorzieningen vloeien voort uit het voorzichtigheidsprincipe en worden voor een bepaald doel gevormd.

Voorzieningen kunnen ook zijn gevormd om bepaalde tarieven voor burgers of derden gedurende meerdere jaren te egaliseren. Het doel daarbij is dat tariefschommelingen worden voorkomen.

De gemeente Neerijnen kent de volgende voorzieningen.

- Voorzieningen voor verplichtingen en risico's (b.v. voorziening wethouderspensionen).
- Voorzieningen ter egalisering van kosten (b.v. voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen).
- Voorzieningen voor middelen van derden, waarvan de bestemming gebonden is (b.v. voorziening egalisatie riolering).

3.2 Functies van voorzieningen

De functies van een voorziening zijn voor een deel gelijk aan die van een reserve, maar krijgen door het verplichtende karakter (een voorziening is immers een schuld) een andere invulling voor de buffer- en dekkingsfunctie. Een eenmaal gevormde voorziening is namelijk niet meer vrij aanwendbaar. Een voorziening wordt ingesteld voor een naar verwachting onvermijdelijke uitgave voor een gebeurtenis die reeds heeft plaatsgevonden. In hoofdstuk 4 van deze nota is een beknopt en schematisch overzicht opgenomen met de kenmerkende verschillen tussen reserves en voorzieningen.

3.3 Instellen en opheffen van voorzieningen

Om een duidelijke en inzichtelijke indeling van de voorzieningen te behouden dient het aantal voorzieningen beperkt te blijven tot het hoogst noodzakelijke. Voorzieningen dienen te worden gevormd als er sprake is van een redelijkerwijs te kwantificeren verplichting of risico die/dat zijn oorsprong heeft gevonden in het verleden, maar waarvoor in de toekomst uitgaven moeten worden gedaan. Voorzieningen worden gevormd ten laste van de begroting of rekening van het lopende jaar en de noodzakelijke omvang wordt vooraf bepaald. Een voorziening moet worden gevormd voor.

- Verplichtingen of verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, maar wel redelijkerwijs is in te schatten.
- Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen, die hun oorsprong vinden in het verleden, waarvan de omvang redelijkerwijs is in te schatten.
- Kosten die in de komende jaren zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.
- Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de van overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten in volgende begrotingsjaren. Deze bedragen worden namelijk als overlopende passiva beschouwd.

De vorming van een voorziening die strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren kan alleen maar gebeuren in samenhang met een door de raad goedgekeurd beheerplan.

Een voorziening wordt opgeheven als de uitgangspunten voor de vorming van deze voorziening niet meer van toepassing zijn; ook hierover wordt door de raad besloten.

3.4 Toevoegingen en onttrekkingen aan voorzieningen

Een voorziening moet de omvang hebben van de betreffende verplichting of het risico. De voeding van de voorzieningen vindt plaats via de exploitatie, en vereist een besluit van de gemeenteraad. Deze besluiten, veelal genomen bij de vaststelling van de programma's, worden opgenomen in het resultaatbepalend deel van de begroting en/of de jaarrekening.

Onttrekkingen aan voorzieningen geschieden rechtstreeks ten laste van de voorziening. Bevoegdheid tot het doen van uitgaven ten laste van de voorzieningen ligt bij het college, aangezien realisatie van voorziene uitgaven uitvoering van bestaand beleid betreft. Het college legt hierover uiteraard wel verantwoording af in het jaarverslag. Het daadwerkelijk gebruik maken van de voorziening kan alleen voor uitgaven die binnen het onderliggende plan of risico vallen. Uitgaven moeten in die zin ook inzichtelijk zijn en de accountant toetst dit bij de jaarrekening.

Mocht blijken dat een voorziening te hoog is, dan valt het teveel aan middelen vrij ten gunste van het resultaat. Mochten de onderliggende risico's of plannen te laag zijn ingeschat dan moet de voorziening direct op niveau worden gebracht. Een voorziening mag in principe nooit negatief worden. Een specifieke uitzondering op deze regel zijn voorzieningen gevormd uit de opbrengsten van heffingen; indien sprake is van kostendekkendheid op afzienbare termijn, kan een dergelijke voorziening gedurende een beperkt aantal jaren een negatieve stand te zien geven.

4. Verschil tussen reserves en voorzieningen

Op basis van de belangrijkste punten wordt in onderstaand overzicht een korte samenvatting van de overeenkomsten en verschillen tussen reserves en voorzieningen gegeven.

	Reserves	Voorzieningen
Omschrijving	Reserves worden gebruikt als algemene of specifieke financiële buffer voor het opvangen van (incidentele) uitgaven of tegenvallers. De besteding is gekoppeld aan een bepaald doel, maar vooraf niet te voorzien.	Fonds voor het gelijkmatig verdelen van financiële verplichtingen en risico's (in nabije toekomst) over verschillende begrotingsjaren. De uitgaven zijn voorzienbaar.
Instelling en opheffing	Door middel van een besluit van de gemeenteraad.	Door middel van een besluit van de gemeenteraad.
Onderbouwing	Geen vormvereisten.	Gebaseerd op een bestedingsplan.
Mutaties	Door de gemeenteraad.	Stortingen via de jaarlijkse begroting, onttrekkingen direct ten laste van de voorziening.
Stortingen	<ul style="list-style-type: none"> Via bestemming van het saldo van baten en lasten 	<ul style="list-style-type: none"> Functioneel (boeking t.l.v. product) ten gunste van de voorziening
Onttrekkingen	<ul style="list-style-type: none"> Via bestemming van het saldo van baten en lasten 	<ul style="list-style-type: none"> Direct ten laste van de voorziening
Type vermogen	Eigen Vermogen	Vreemd Vermogen
Rentetoerekening	Toegestaan	Niet toegestaan
Voorbeelden	<ul style="list-style-type: none"> Kapitaallasten van investeringen Bekostiging onvoorziene gebeurtenissen Financiering van specifiek bestedingsdoel 	<ul style="list-style-type: none"> Groot onderhoud van kapitaalgoederen zoals gebouwen, wegen en riolering Tariefegalisatie

5. Beleid ten aanzien van rente

Rentetoevoeging

Volgens het BBV is het mogelijk om rente toe te voegen aan reserves. De achterliggende gedachte hiervan is dat de kosten die aan het doel waarvoor de reserve is ingesteld verbonden zijn, onderhevig zijn aan de inflatie. Deze rente wordt als kosten opgenomen in de exploitatiebegroting, zodat deze toegevoegd kan worden aan de reserves (indien van toepassing). Binnen de gemeente Neerijnen wordt echter geen rente toegevoegd aan de reserves.

Met de op stapel staande vernieuwing van het BBV met ingang van 2017, bestaat de mogelijkheid dat er geen rente meer mag worden toegevoegd aan reserves.

Maar, zowel nu als in de toekomst, wat blijft gelden is dat de gemeenteraad altijd de mogelijkheid heeft om zowel het doel als het niveau van een reserve aan te passen. Dit betekent dat toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves uitsluitend worden gebaseerd op argumenten met betrekking tot de noodzakelijke hoogte van de reserve.

Bij enkele reserves wordt daarom niet specifiek rente toegevoegd aan de reserve, maar vindt jaarlijks wel een soort inflatiecorrectie plaats over de beginstand van de reserve. Deze inflatiecorrectie bedraagt in 2015 1,25%. Dit percentage betreft de prijsmutatie van het BNP (Bruto Nationaal Product) zoals opgenomen in de meicirculaire 2014 voor de algemene uitkering. Welke reserves dit betreft is toegelicht in hoofdstuk 7 van deze nota.

Het toevoegen van inflatiecorrectie aan reserves is wat anders dan het toevoegen van bespaarde rente aan de reserves. Over het algemeen is het inflatiepercentage ook lager dan het percentage van de bespaarde rente: het inflatiepercentage is immers een indicatie voor de prijsontwikkeling, terwijl het rentepercentage is opgebouwd uit een risicopremie (debiteurenrisico) plus een inflatievergoeding plus een vergoeding voor het beschikbaar stellen van geld.

Aan voorzieningen mag volgens het huidige BBV geen rente worden toegerekend, aangezien voorzieningen naar beste schatting dekkend dienen te zijn voor de achterliggende verplichtingen en risico's. Een uitzondering betreft voorzieningen tegen contante waarde; hierbij zijn toevoegingen op basis van een contante rekenrente toegestaan. Ook toegestaan is het toevoegen van inflatiecorrectie aan voorzieningen; voorzieningen moeten naar beste schatting dekkend zijn voor de achterliggende verplichtingen en risico's en deze zijn in bepaalde gevallen onderhevig aan prijsstijgingen als gevolg van inflatie.

6. Totaaloverzicht reserves en voorzieningen per 1 januari 2015, oftewel met de stand volgens de jaarrekening 2014

		Saldo 01-01-2015
A. ALGEMENE RESERVE		
600.002	Buffer	1.800.000
600.002	Aanwendbaar	892.260
Totaal algemene reserve		2.692.260
B. BESTEMMINGSRESERVES		
<i>bestemmingsreserves ter dekking van Investerings met een economisch nut</i>		
600.040	Onderhoud buitenkant schoolgebouwen	1.447.909
600.060	MFC Ophemert	0
600.300	Dekkingsreserve MFC Haften	690.274
<i>bestemmingsreserves ter dekking van Investerings met een maatschappelijk nut</i>		
600.140	Afbouw diverse complexen	439.107
<i>overige bestemmingsreserves</i>		
600.020	Sociaal Statuut	8.553
600.030	Eigen Wijs Rivierenland	8.476
600.050	Lokale Educatieve Agenda (L.E.A)	188.650
600.070	Buitensportaccommodaties	294.494
600.120	Accommodatiebeleid (algemeen)	152.509
600.150	Bovenwijkse investeringen	564.492
600.200	Egalisatie begraafplaatsen	18.125
600.210	Egalisatie riolering	0
600.220	Bestemmingsplannen	57.761
600.230	Inventaris gymnastieklokalen	47.573
600.240	Rekenkamercommissie	12.263
600.260	Kunstbeleid	37.288
600.280	E-NUP	84.837
600.270	Bouwgrond algemeen	3.189
600.290	Cultuurhistorie	49.390
600.340	Sociaal domein	0
600.320	Onderhoud wegen	15.000
600.310	Groenonderhoud begraafplaatsen	609.502
600.330	Openbare verlichting	121.322
Totaal bestemmingsreserves		4.850.714

Saldo 01-01-2015

C. VOORZIENINGEN

voorzieningen ter gelijkmatige verdeling van lasten over de verschillende begrotingsjaren

600.520	Onderhoud gemeentelijke gebouwen	151.960
600.530	Onderhoud wegen	0
600.540	Groenonderhoud begraafplaatsen	0
600.560	Wethouderspensioenen	754.128
600.600	Openbare verlichting	0

voorzieningen voor van derden verkregen, bekleemde middelen

600.630	Egalisatie riolering	1.140.417
600.620	Zwerfafval	28.500

Totaal voorzieningen 2.075.005

Totaal reserves en voorzieningen 9.617.979

7. Overzicht reserves

Algemene reserve (buffer)

Naam reserve	Algemene reserve (buffer)
Typering reserve	Algemene reserve bedoeld voor het opvangen van onvoorziene tegenvallers
Productnummer	914. Beleggingen
Portefeuillehouder	Wethouder Financiën
Producthouder	Controller
Doel waarvoor reserve is ingesteld	De algemene reserve (buffer) dient als risicobuffer voor het opvangen van onverwachte tegenvallers en wordt aangemerkt als onderdeel van het weerstandsvermogen.
Wijze van voeding	Er worden geen bedragen toegevoegd anders dan op basis van een afzonderlijk raadsbesluit over de verhoging van de risicobuffer.
Wijze van onttrekking	Er worden geen bedragen onttrokken anders dan op basis van een afzonderlijk raadsbesluit over de verlaging van de risicobuffer.
Minimum niveau	€ 1.800.000
Maximum niveau	€ 1.800.000
Stand per 01-01-2015	€ 1.800.000
Bijzonderheden / ontwikkelingen	Vooralsnog is het weerstandsvermogen - waarvan de algemene reserve (buffer) onderdeel uitmaakt - ruim voldoende om het berekende schadebedrag van de inventarisatie van de aanwezige risico's op te vangen. In de begroting 2016 is het voorgestelde risicoschadebedrag berekend op € 3.075.000 bij een totale weerstandscapaciteit van € 4.235.000. Daarnaast is er in een voorstel over de bouwgrondexploitaties nog een risicoschadebedrag berekend van € 750.000. Daarmee bedraagt het voorgestelde risicoschadebedrag voor 2016 € 3.825.000. De algemene reserve (buffer) heeft dan ook geen aanpassingen.

Algemene reserve (aanwendbaar)

Naam reserve	Algemene reserve (aanwendbaar)
Typering reserve	Algemene reserve bedoeld voor het financieren van incidentele beleidswensen, verrekening van incidentele mee- en tegenvallers en de saldi van de jaarrekening.
Productnummer	914. Beleggingen
Portefeuillehouder	Wethouder Financiën
Producthouder	Controller
Doel waarvoor reserve is ingesteld	De algemene reserve (aanwendbaar) betreft het gedeelte van de algemene reserve dat uitkomt boven de vastgestelde buffer van € 1.800.000. Deze reserve kan door de gemeenteraad worden aangewend voor het doen van éénmalige investeringen en activiteiten.
Wijze van voeding	Het positieve resultaat van de jaarrekening wordt toegevoegd aan de algemene reserve (aanwendbaar). Daarnaast kan de raad besluiten tot andere toevoegingen aan de algemene reserve (aanwendbaar) in de vorm van incidentele meevallers.
Wijze van onttrekking	Het negatieve resultaat van de jaarrekening wordt onttrokken aan de algemene reserve (aanwendbaar). Daarnaast kan de raad besluiten tot andere onttrekkingen aan de algemene reserve (aanwendbaar) in de vorm van de dekking van incidentele beleidswensen en verrekening van incidentele tegenvallers.
Minimum niveau	€ 0
Maximum niveau	Onbepaald
Stand per 01-01-2015	€ 892.260
Bijzonderheden / ontwikkelingen	<p>Bij het nemen van een raadsbesluit tot onttrekking van een bedrag aan de algemene reserve (aanwendbaar) dient tevens aangegeven te worden op welke wijze de gederfde rente van deze aanwending in de exploitatie wordt opgevangen.</p> <p>Bij de stand per 1-1-2015 is nog geen rekening gehouden met een toevoeging van € 767.168 wegens bestemming van het saldo van de jaarrekening 2014.</p> <p>Daartegenover komt er in 2015 een bedrag van € 180.000 ten laste van de algemene reserve (aanwendbaar) voor</p> <ul style="list-style-type: none"> – Terugbetaling voorfinanciering NUP € 80.000 (2015) en – Baggeren A-watergangen € 100.000 (2015). <p>Daarnaast is in november 2015 besloten om een drietal knelpunten, -onderhoud bermen, plan van aanpak begraafplaatsen en onderhoud binnenkant kasteel-, op te lossen en het totaal krediet daarvoor ad € 180.000 ten laste van de algemene reserve te brengen.</p>

Bestemmingsreserve schoolgebouwen

Naam reserve	Schoolgebouwen, voorheen Onderhoud buitenkant schoolgebouwen (IHP)
Typering reserve	Bestemmingsreserve die specifiek bestemd is voor bekostiging van de kapitaallasten van nieuwe te realiseren schoolgebouwen, voorheen het onderhoud van de buitenkant van schoolgebouwen.
Productnummer	421. Basisonderwijs, onderwijshuisvesting 480. Gemeenschappelijke baten en lasten onderwijs.
Portefeuillehouder	Wethouder Onderwijs
Producthouder	Beleidsmedewerker Onderwijs
Doel waarvoor reserve is ingesteld	De reserve is bedoeld voor de dekking (van de kapitaallasten) van de gemeentelijke uitgaven ten behoeve van de instandhouding van onderwijsgebouwen. De gemeente is verantwoordelijk voor de nieuw- en verbouw en de eventuele tijdelijke huisvesting van onderwijsgebouwen (zowel openbaar als bijzonder onderwijs).
Wijze van voeding	Aan de reserve wordt jaarlijks een vast bedrag van € 392.040 toegevoegd gebaseerd op de bijdrage uit het gemeentefonds.
Wijze van onttrekking	Aan de reserve worden jaarlijks de werkelijke kapitaallasten van de instandhouding van onderwijsgebouwen onttrokken.
Rente / inflatiecorrectie	Aan deze reserve wordt inflatiecorrectie toegevoegd.
Minimum niveau	€ 0
Maximum niveau	Onbepaald
Stand per 01-01-2015	€ 1.447.909
Bijzonderheden / ontwikkelingen	Per 1 januari 2015 is de doordecentralisatie van het buitenkant-onderhoud en de aanpassingen en voorzieningen een feit. Schoolbesturen in het primair onderwijs hebben vanaf dan de volledige verantwoordelijkheid van taken en budget voor het onderhoud en aanpassingen aan de schoolgebouwen. Om tot een goede afronding te komen is de gemeente in gesprek met de schoolbesturen teneinde afspraken te maken over het onderhoud dat nog ten laste moet komen van de gemeente en het onderhoud dat ten laste moet komen van de schoolbesturen.

Bestemmingsreserve dekkingsreserve MFC (multifunctioneel centrum) Haaften

Naam reserve	Dekkingsreserve MFC (multifunctioneel centrum) Haaften
Typering reserve	Bestemmingsreserve met als doel het leveren van een bijdrage aan de realisatie van het multifunctioneel centrum te Haaften.
Productnummer	580. Overige recreatieve voorzieningen
Portefeuillehouder	Wethouder Dorpshuizen
Producthouder	Beleidsmedewerker sociaal-cultureel werk
Doel waarvoor reserve is ingesteld	In Haaften is een multifunctioneel centrum gebouwd. Om de realisatie van dit centrum financieel mogelijk te maken is door de gemeenteraad in het verleden besloten tot instelling van een reserve multifunctioneel centrum Haaften. Jaarlijks komt een gedeelte van de kapitaallasten van het MFC ten laste van de reserve.
Wijze van voeding	De reserve is destijds gevoed door een éénmalige storting ten laste van de exploitatie en een bijdrage vanuit de grondexploitatie.
Wijze van onttrekking	De reserve wordt ingezet ter dekking van een deel van de kapitaallasten van de investering in het multifunctioneel centrum te Haaften waardoor lagere netto kapitaallasten resteren.
Minimum niveau	€ 0
Maximum niveau	Onbepaald
Stand per 01-01-2015	€ 690.274
Bijzonderheden / ontwikkelingen	De bestemmingsreserve wordt nog aangevuld vanuit enkele opbrengsten door verkoop van gronden uit het centrum van Haaften. Het gaat hierbij om een bedrag van € 450.000. Mogelijke locaties daarbij zijn Dutry van Haaftenstraat, Schoolstraat en Honekeskamp. Dit is noodzakelijk om de reserve op het gewenste niveau te krijgen.

Bestemmingsreserve afbouw diverse complexen

Naam reserve	Afbouw diverse complexen
Typering reserve	Bestemmingsreserve met als doel de resterende kosten van gemeentelijke grondexploitaties te dekken
Productnummer	830. Bouwgrondexploitatie
Portefeuillehouder	Wethouder Grondexploitatie
Producthouder	Planeconoom/Grondexploitatie
Doel waarvoor reserve is ingesteld	Gemeentelijke bouwgrondexploitaties kunnen worden afgesloten als er geen belangrijke onzekerheid meer is ten aanzien van de te verwachten winst en deze betrouwbaar kan worden vastgesteld. Bij het afsluiten van een bouwgrondexploitatie kan het voorkomen dat nog wel een aantal afrondende werkzaamheden ten behoeve van het project moeten worden uitgevoerd. De geraamde kosten van deze afrondende werkzaamheden worden dan aan de reserve afbouw diverse complexen toegevoegd en ten laste van de betreffende exploitatie gebracht. Feitelijk heeft de reserve dus als doel de afsluiting van een gemeentelijke bouwgrondexploitatie mogelijk te maken.
Wijze van voeding	Bij het afsluiten van een project grondexploitatie wordt bekeken welke werkzaamheden nog moeten worden uitgevoerd. Het met deze werkzaamheden gemoeide bedrag wordt als gespecificeerde dotatie aan de reserve afbouw diverse complexen toegevoegd en ten laste van de betreffende grondexploitatie verantwoord.
Wijze van onttrekking	Bij de daadwerkelijke uitvoering van afrondende werkzaamheden ten behoeve van een afgesloten bouwgrondexploitatie, worden de daarmee gemoeide kosten onttrokken aan de reserve afbouw diverse complexen. Als alle afrondende werkzaamheden ten behoeve van een bouwgrondexploitatie zijn voltooid en de aan de reserve toegevoegde middelen voor deze werkzaamheden niet volledig aan de reserve zijn onttrokken, valt het nog niet onttrokken bedrag vrij ten gunste van de algemene middelen.
Rente / inflatiecorrectie	Aan deze reserve wordt inflatiecorrectie toegevoegd.
Minimum niveau	€ 0
Maximum niveau	Onbepaald
Stand per 01-01-2015	€ 439.107
Bijzonderheden / ontwikkelingen	Op de administratie is een sluitend overzicht aanwezig met welke afrondende werkzaamheden per 1-1-2015 voor welke bedragen bij een drietal projecten nog moeten worden uitgevoerd. Het is op dit moment onvoldoende duidelijk of alle afsluitende werkzaamheden, waarvoor ook geld is gereserveerd, nog uitgevoerd gaan worden. Dit wordt op korte termijn nader onderzocht. Begin 2016 moet bekend zijn welke werkzaamheden voor welke bedragen nog uitgevoerd gaan worden. Tot dan wordt voorgesteld de huidige reserve te handhaven. Wij stellen voor om de uitkomsten van het onderzoek te verwerken en te rapporteren met de jaarrekening 2015.

Bestemmingsreserve sociaal statuut

Naam reserve	Sociaal statuut
Typering reserve	Bestemmingsreserve met als doel besteding ten behoeve van verplichtingen voortvloeiende uit het 'Sociaal statuut'.
Productnummer	960. Saldo van kostenplaatsen
Portefeuillehouder	Burgemeester
Producthouder	Gemeentesecretaris
Doel waarvoor reserve is ingesteld	De reserve Sociaal statuut is bedoeld voor het opvangen van de financiële lasten die het gevolg zijn van de vaststelling door de raad van het Sociaal Statuut gemeente Neerijnen 2000 op 5 maart 2001. Het betreft lasten van maatregelen en voorzieningen op personeelsgebied die voortkomen uit organisatiewijzigingen.
Wijze van voeding	Bij de begroting en jaarrekening en tussentijdse financiële rapportages wordt bekeken of het saldo van deze reserve toereikend is en zo nodig worden aan de raad voorstellen tot aanvulling gedaan.
Wijze van onttrekking	Bij de begroting en jaarrekening en tussentijdse financiële rapportages wordt bekeken of maatregelen en voorzieningen op personeelsgebied als gevolg van organisatiewijzigingen financiële consequenties hebben en wordt aan de raad voorgesteld hiervoor middelen ten laste van de reserve Sociaal statuut beschikbaar te stellen.
Minimum niveau	Afhankelijk van de voorgenomen reorganisatieplannen.
Maximum niveau	Afhankelijk van de voorgenomen reorganisatieplannen.
Stand per 01-01-2015	€ 8.553
Bijzonderheden / ontwikkelingen	Naar verwachting worden in 2015 de laatste uitgaven ten laste van deze reserve gedaan. Daarmee is de reserve per 31 december 2015 uitgeput en kan de reserve komen te vervallen.

Bestemmingsreserve Eigen Wijs Rivierenland (RSA/RSP)

Naam reserve	Eigen Wijs Rivierenland (RSA/RSP)
Typering reserve	Bestemmingsreserve met als doel een bijdrage te leveren aan de realisatie van regionale projecten
Productnummer	Afhankelijk van het betreffende project; in 2015 nummer 530. Sport, combinatiefunctionaris sport
Portefeuillehouder	Wethouder Economische zaken
Producthouder	Beleidsmedewerker sociaal-cultureel werk
Doel waarvoor reserve is ingesteld	Deze reserve is ingezet voor de uitvoering van en deelname aan regionale projecten op het terrein van de Regionale Sociale Agenda (RSA) en het Regionaal SamenwerkingsProgramma (RSP).
Wijze van voeding	In 2008 is door de raad besloten eenmalig een bedrag van € 250.000 in de reserve Eigen Wijs Rivierenland te storten ten laste van de algemene reserve (aanwendbaar).
Wijze van onttrekking	Aan de reserve worden bedragen onttrokken na besluitvorming door de raad op basis van een voorstel om over te gaan tot besteding van middelen; projecten die (mede) uitgevoerd worden via een beroep op de reserve Eigen Wijs Rivierenland moeten voldoen aan de criteria die gesteld zijn in de Regionale Sociale Agenda en/of het Regionaal SamenwerkingsProgramma. Aan de reserve worden de werkelijke kosten onttrokken.
Minimum niveau	€ 0
Maximum niveau	Onbepaald
Stand per 01-01-2015	€ 8.476
Bijzonderheden / ontwikkelingen	Met de begroting 2012 is besloten om de reserve Eigen Wijs Rivierenland volledig in te zetten voor het voortzetten van het BOS-project (in Neerijnen SportFFMee genaamd). Het besluit is om van 2012 t/m 2015 elk jaar een bedrag van € 12.500 te onttrekken aan de reserve. In 2015 wordt het laatste restant van de reserve ad € 8.476 aan de reserve onttrokken. Daarmee is de reserve per 31 december 2015 volledig uitgeput en kan dan komen te vervallen.

Bestemmingsreserve Lokale Educatieve Agenda (L.E.A.)

Naam reserve	Lokale Educatieve Agenda (L.E.A.)
Typering reserve	Bestemmingsreserve met als doel egalisatie van lasten en bekostiging van werkzaamheden op het gebied van bestrijding en voorkoming van onderwijsachterstanden.
Productnummer	480. Onderwijs, achterstandenbeleid
Portefeuillehouder	Wethouder Onderwijs
Producthouder	Beleidsmedewerker Onderwijs
Doel waarvoor reserve is ingesteld	De reserve wordt ingezet voor de egalisatie van lasten van het budget Lokale Educatieve Agenda / Onderwijs Achterstanden Beleid. Daarnaast worden projecten op het gebied van bestrijding en voorkoming van onderwijsachterstanden betaald uit deze reserve.
Wijze van voeding	Aan de reserve worden toegevoegd de overschotten op de budgetten Lokale Educatieve Agenda en Onderwijs Achterstanden Beleid zoals die jaarlijks resulteren bij het opstellen van de jaarrekening.
Wijze van onttrekking	Aan de reserve worden onttrokken de tekorten op de budgetten Lokale Educatieve Agenda / Onderwijs Achterstanden Beleid zoals die jaarlijks resulteren bij het opstellen van de jaarrekening, alsmede projecten op het gebied van bestrijding en voorkoming van onderwijsachterstanden.
Minimum niveau	€ 0
Maximum niveau	Onbepaald
Stand per 01-01-2015	€ 188.650
Bijzonderheden / ontwikkelingen	<p>Met ingang van 2014 is de wijze van voeding en onttrekking gewijzigd en wordt de reserve gebruikt ter dekking van de kosten Actie verkeersouders en Gymvervoer. Deze bedragen in 2014 samen € 6.150.</p> <p>Met ingang van 2015 kan er voor de volgende onderwerpen ook een beroep worden gedaan op deze bestemmingsreserve.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De gemeente is wettelijk verplicht de Lokale Educatieve Agenda (LEA) uit te voeren. Het LEA is geïntroduceerd als een instrument om het lokaal onderwijsbeleid vorm en inhoud te geven na de wetwijzigingen in het onderwijs(achterstanden)beleid in 2006. Het is een instrument voor gemeenten, schoolbesturen en overige partners om in 'nieuwe verhoudingen' (meer gelijkwaardige verhoudingen) tot gezamenlijke afspraken te komen over het onderwijs- en jeugdbeleid. 2. Passend onderwijs: zes gemeenten en de samenwerkingsverbanden passend onderwijs (PO) beschouwen de zorg voor Ernstige Enkelvoudige Dyslexie (EED) als hun gezamenlijke verantwoordelijkheid. Zij hebben dit thema opgenomen in de strategische samenwerkingsagenda (OOGO, Op Overeenstemming Gericht Overleg). De partners hebben afgesproken tijdens schooljaar 2015-2016 een pilot uit te voeren om goede en betaalbare dyslexiezorg in de regio tot stand te brengen en in stand te houden. 3. Op 30 oktober 2008 heeft de gemeenteraad unaniem een motie aangenomen om de taal- en leesachterstand in de gemeente Neerijnen te bestrijden c.q. te voorkomen zodat de ontwikkelingskansen voor de jeugd in Neerijnen groter worden. 4. Gemeente Neerijnen heeft statushouders die onderwijs (Nederlands) dienen te ontvangen om leerachterstand (in de toekomst) zoveel mogelijk te voorkomen. Hiervoor is een Taalhuis voor anderstaligen ingericht. 5. Gemeente Neerijnen voert het VVE beleid uit. Het doel van

	<p>Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) is het voorkomen, vroegtijdig opsporen en aanpakken van taal- en onderwijsachterstanden bij jonge kinderen. Gemeenten spelen daarbij een belangrijke rol. Zij moeten zorgen voor VVE-voorzieningen die van voldoende kwaliteit zijn. Daarnaast organiseren zij de VVE-indicering, de toeleiding en de monitoring van VVE-doelgroepkinderen. Er dient vooral ingezet te worden op ouderbetrokkenheid.</p> <p>6. Het peuterspeelzaalwerk speelt ook een belangrijke rol in het vroegtijdig signaleren en voorkomen van achterstanden bij jonge kinderen. Hier dient vooral geïnvesteerd te worden in de professionalisering van het peuterspeelzaakwerk en ook in het stimuleren van de ouderbetrokkenheid.</p> <p>7. Het primaire doel van de CITO toets is het geven van onafhankelijk advies over welk type vervolgonderwijs bij de leerling past. Daarnaast geeft de toets ook informatie over wat een leerling bij verschillende vakken, en bij verschillende deelgebieden binnen die vakken, beheerst. De CITO toetsen van de basisscholen in de gemeente Neerijnen laten zien dat niet alle leerlingen naar het hoger vervolgonderwijs gaan. Het is daarom noodzakelijk om in overleg met de schoolbesturen een actiever LEA beleid te voeren.</p> <p>8. Op 18 december 2014 heeft de gemeenteraad van Neerijnen besloten in te stemmen met het Convenant uitvoering Bibliotheekwerk 2015 t/m 2018 onder voorwaarde van aansluiting bij en uitvoering van het Convenant Versterking Taalniveau gemeente Neerijnen (Pilot Neerijnen).</p> <p>9. De praktijk laat zien dat ouderbetrokkenheid essentieel is om het bestrijden van onderwijsachterstanden tot een succes te maken. Hierop dient geïnvesteerd te worden.</p>
--	--

Bestemmingsreserve buitensportaccommodaties

Naam reserve	Buitensportaccommodaties
Typering reserve	Bestemmingsreserve met als doel renovatie van buitensportaccommodaties mogelijk te maken
Productnummer	531. Groene sportvelden en -terreinen
Portefeuillehouder	Wethouder Sport
Producthouder	Beleidsmedewerker Sportvelden
Doel waarvoor reserve is ingesteld	De reserve wordt ingezet voor het verstrekken van een bijdrage voor de renovatie van de buitensportaccommodaties.
Wijze van voeding	Met ingang van 2010 is sprake van een jaarlijks gelijkblijvende dotatie gebaseerd op de gemiddeld geraamde uitgaven voor onderhoud en renovatie van de buitensportaccommodaties. De jaarlijks gelijkblijvende dotatie bedraagt € 37.650.
Wijze van onttrekking	Aan de reserve kunnen jaarlijks de werkelijke kosten voor onderhoud en renovatie van de buitensportaccommodaties worden onttrokken zoals die zijn opgenomen in de betreffende jaarschijf van het onderhoudsplan buitensportaccommodaties 2009-2040. Daarbij wordt de raad vooraf nog wel voorgesteld om over te gaan tot besteding van de middelen.
Rente / inflatiecorrectie	Aan deze reserve wordt inflatiecorrectie toegevoegd.
Minimum niveau	€ 0
Maximum niveau	Onbepaald
Stand per 01-01-2015	€ 294.494
Bijzonderheden / ontwikkelingen	Met de Voorjaarsnota 2015 is besloten om in 2015 een viertal projecten te vergoeden voor een totaalbedrag van € 210.500. Het saldo loopt daarmee in 2015 terug tot € 125.000.

Bestemmingsreserve accommodatiebeleid (algemeen)

Naam reserve	Accommodatiebeleid (algemeen)
Typering reserve	Bestemmingsreserve met als doel renovatie van dorpshuizen mogelijk te maken
Productnummer	630. Sociaal cultureel werk (dorpshuizen)
Portefeuillehouder	Wethouder Dorpshuizen
Producthouder	Beleidsmedewerker sociaal-cultureel werk
Doel waarvoor reserve is ingesteld	De reserve wordt ingezet voor het verstrekken van een bijdrage voor de renovatie van dorpshuizen.
Wijze van voeding	Aan de reserve worden geen bedragen toegevoegd.
Wijze van onttrekking	Aan de reserve worden bedragen onttrokken na besluitvorming door de raad op basis van een voorstel om over te gaan tot het verstrekken van een bijdrage voor de renovatie van dorpshuizen.
Minimum niveau	€ 0
Maximum niveau	€ 200.000
Stand per 01-01-2015	€ 152.509
Bijzonderheden / ontwikkelingen	Omdat geen voeding van deze reserve plaatsvindt, maar wel een (binnen de gestelde criteria) beroep op de reserve kan worden gedaan, zal de reserve na verloop van tijd uitgeput zijn. De onttrekking in 2015 betreft naast € 30.000 voor de accountmanager kleine kernen beleid, een afboeking van de boekwaarde van € 37.549 van het dorpshuis in Hellouw. Voortzetting van de onttrekking van € 30.000 voor de accountmanager is in de begroting 2016 voorgesteld voor de jaren 2016 en 2017.

Bestemmingsreserve bovenwijkse investeringen

Naam voorziening	Bovenwijkse investeringen
Typering voorziening	Reserve met als doel om de kosten van bovenwijkse voorzieningen deels te dekken uit bijdragen uit gemeentelijke en particuliere grondexploitaties
Productnummer	830. Bouwgrondexploitatie
Portefeuillehouder	Wethouder Grondexploitatie
Producthouder	Planeconoom/Projectcoördinator
Doel waarvoor voorziening is ingesteld	De reserve wordt ingezet ter dekking van de kosten van investeringen in bovenwijkse voorzieningen. In de Grondexploitatiewet en de door de raad vastgestelde "Nota bovenwijkse zaken" zijn de criteria waaraan moet worden voldaan, vastgelegd.
Wijze van voeding	Voorheen was dit een voorziening. De voorziening werd gevoed door een bijdrage (per m ²) op uitgeefbare bouwgrond uit de gemeentelijke of particuliere bouwgrondexploitaties met in acht neming van de gestelde criteria. De reserve wordt niet meer gevoed.
Wijze van onttrekking	In de Nota bovenwijkse zaken zijn de criteria benoemd waaraan een bovenwijkse investering aan moet voldoen om in aanmerking te komen voor (gedeeltelijke) dekking ten laste van de bestemmingsreserve bovenwijkse investeringen. Voor zover een investering voldoet aan gestelde criteria kan de raad op basis van een voorstel besluiten tot gehele of gedeeltelijke dekking van deze investering. De werkelijke kosten van de betreffende investering zullen aan de reserve worden onttrokken.
Rente / inflatiecorrectie	Aan deze voorziening wordt inflatiecorrectie toegevoegd.
Minimum niveau	€ 0
Maximum niveau	Onbepaald
Stand per 01-01-2015	€ 564.492
Bijzonderheden / ontwikkelingen	Voor de komende jaren zijn nog geen onttrekkingen aan de reserve begroot. Uitgaven welke uit deze reserve zullen worden onttrokken zijn terugbetalingen van ten onrechte in rekening gebrachte bijdragen voor bovenwijkse voorzieningen. Daarnaast zijn in deze reserve voldoende middelen aanwezig om de eventuele aanleg van een rotonde in Hellouw te financieren. Dit laatste zal echter niet gebeuren, zonder dat de gemeenteraad hiertoe een separaat besluit neemt. Met deze mogelijke bestemmingen wordt geadviseerd de bestemmingsreserve te handhaven.

Bestemmingsreserve egalisatie begraafplaatsen

Naam reserve	Egalisatie begraafplaatsen
Typering reserve	Bestemmingsreserve met als doel egalisatie van het saldo van de lasten van beheer en onderhoud van de gemeentelijke begraafplaatsen en de baten uit begraafrechten.
Productnummer	724. Lijkbezorging 732. Baten begraafplaatsrechten
Portefeuillehouder	Wethouder Openbare Ruimte
Producthouder	Beleidsmedewerker eigen vastgoed
Doel waarvoor reserve is ingesteld	Deze reserve wordt ingezet voor egalisatie van het saldo van lasten en baten van het gemeentelijk begraafplaatsenbeleid en -beheer teneinde fluctuaties in de aan de burgers in rekening te brengen begraafrechten zo veel mogelijk te voorkomen.
Wijze van voeding	Jaarlijks wordt aan de reserve egalisatie begraafplaatsen toegevoegd het positieve saldo van de opbrengst van de begraafrechten in het betreffende jaar en de kosten van het gemeentelijk begraafplaatsenbeleid en -beheer van datzelfde jaar.
Wijze van onttrekking	Jaarlijks wordt aan de reserve egalisatie begraafplaatsen onttrokken het negatieve saldo van de opbrengst van de begraafrechten in het betreffende jaar en de kosten van het gemeentelijk begraafplaatsenbeleid en -beheer in datzelfde jaar. Echter, indien het negatieve saldo niet meer bedraagt dan € 50.000 dan wordt het negatieve saldo niet (gedeeltelijk) gedekt uit de reserve.
Minimum niveau	€ 0
Maximum niveau	Onbepaald
Stand per 01-01-2015	€ 18.125
Bijzonderheden / ontwikkelingen	Het nadelig saldo van de begraafplaatsen is in 2015 begroot op € 29.224. Wanneer het nadelig saldo van de begraafplaatsen meer is dan € 50.000, dan wordt het meerdere ten laste van de reserve gebracht; voor zover de reserve dit toelaat.

Bestemmingsreserve bestemmingsplannen

Naam reserve	Bestemmingsplannen
Typering reserve	Bestemmingsreserve met als doel egalisatie van de lasten van de actualisatie van bestemmingsplannen.
Productnummer	810. Ruimtelijke ordening
Portefeuillehouder	Wethouder Ruimtelijke Ordening
Producthouder	Manager team Ontwikkeling en Toezicht
Doel waarvoor reserve is ingesteld	De reserve wordt ingezet voor de egalisatie van lasten van het budget bestemmingsplannen.
Wijze van voeding	Door de raad is op 18 november 2010 besloten structureel een bedrag van € 45.000 per jaar te doteren aan de reserve bestemmingsplannen ten laste van de algemene middelen. Later is dit bedrag bijgesteld naar 1/10-deel van € 370.000 zijnde € 37.000. Dit bedrag van € 37.000 is het huidig budget in de exploitatie. Een eventueel overschot op dit budget wordt toegevoegd aan de reserve.
Wijze van onttrekking	Een aangepaste planning voor de actualisatie van bestemmingsplannen leidt tot een jaarlijks beroep op de reserve van € 45.000, later bijgesteld naar € 37.000. In de huidige situatie wordt een eventuele overschrijding van het budget in de exploitatie gedekt uit de reserve.
Minimum niveau	€ 0
Maximum niveau	Onbepaald
Stand per 01-01-2015	€ 57.761
Bijzonderheden / ontwikkelingen	Met ingang van de begroting 2016 wordt geen toevoeging of onttrekking aan de reserve meer begroot. De werkelijke kosten komen dan ten laste van de reguliere exploitatie tegenover een begrote post van € 37.000. Een overschrijding van de begroting wordt voorgesteld alsnog te dekken uit de bestemmingsreserve bestemmingsplannen. Een overschot van het budget wordt voorgesteld toe te voegen aan de reserve. Met ingang van 2016 is er een structureel budget voor bestemmingsplannen van € 37.000.

Bestemmingsreserve inventaris gymnastieklokalen

Naam reserve	Inventaris gymnastieklokalen
Typering reserve	Bestemmingsreserve met als doel de lasten van de aanschaf van inventaris van gymnastieklokalen te dekken
Productnummer	530. Binnensportaccommodaties
Portefeuillehouder	Wethouder Sport
Producthouder	Beleidsmedewerker Sport
Doel waarvoor reserve is ingesteld	Deze reserve wordt ingezet voor het realiseren van investeringen in/vervangingen van de inventaris van binnensportaccommodaties.
Wijze van voeding	Aan de reserve inventaris gymnastieklokalen wordt jaarlijkse een vast bedrag van € 11.322 toegevoegd ten laste van het budget binnensportaccommodaties.
Wijze van onttrekking	Aan de reserve worden bedragen onttrokken na besluitvorming door de raad op basis van een voorstel om over te gaan tot besteding van middelen. Investeringen in/vervangingen van de inventaris van binnensportaccommodaties die (mede) gedaan worden via een beroep op de reserve inventaris gymnastieklokalen moeten voldoen aan de van toepassing zijnde criteria. De werkelijke kosten worden ten laste van de reserve gebracht. Voor de vervanging van gymmaterialen is een meerjarenbegroting 2016-2020 opgesteld. De kosten van de vervangingen komen ten laste van deze reserve.
Rente / inflatiecorrectie	Aan deze reserve wordt inflatiecorrectie toegevoegd.
Minimum niveau	€ 0
Maximum niveau	Onbepaald
Stand per 01-01-2015	€ 47.573
Bijzonderheden / ontwikkelingen	De reserve is vooralsnog voldoende om de noodzakelijke vervangingen tot en met 2020 te bekostigen. Daarna moeten de jaarlijkse storting en de meerjarenraming opnieuw worden beoordeeld.

Bestemmingsreserve rekenkamercommissie

Naam reserve	Rekenkamercommissie
Typering reserve	Bestemmingsreserve met als doel egalisatie van lasten van de rekenkamercommissie
Productnummer	006. Bestuursondersteuning Raad en Rekenkamer(funcitie)
Portefeuillehouder	Burgemeester
Producthouder	Griffier
Doel waarvoor reserve is ingesteld	Deze reserve wordt ingezet voor de egalisatie van lasten van de rekenkamercommissie over de verschillende dienstjaren.
Wijze van voeding	Jaarlijks wordt aan de reserve rekenkamercommissie het voor het betreffende jaar beschikbare budget Rekenkamer toegevoegd; feitelijk wordt derhalve aan deze reserve toegevoegd het restantbudget Rekenkamer over het betreffende jaar na verrekening van de kosten Rekenkamer over dat jaar.
Wijze van onttrekking	Jaarlijks worden aan de reserve rekenkamercommissie de kosten voor vergoeding leden Rekenkamercommissie en het (de) uit te voeren onderzoek(en) onttrokken; feitelijk worden derhalve aan deze reserve onttrokken het tekort op het budget Rekenkamer over het betreffende jaar na verrekening van de kosten Rekenkamer over dat jaar.
Minimum niveau	€ 0
Maximum niveau	Onbepaald
Stand per 01-01-2015	€ 12.263
Bijzonderheden / ontwikkelingen	Er worden geen budgetten of totaal kosten verantwoord op de reserve. Indien de werkelijke kosten meer bedragen dan begroot, dan worden de meerkosten gedekt uit de bestemmingsreserve. In de begroting is een structureel budget opgenomen voor de rekenkamercommissie. Indien er incidenteel meer of minder budget nodig is, moet dit ook worden begroot. Bovendien kunnen niet gebruikte budgetten worden overgeheveld naar een volgend jaar. Zodoende kunnen b.v. bepaalde activiteiten of onderzoeken het volgend jaar alsnog worden uitgevoerd. Het is niet gewenst dat er daarnaast nog een aparte reserve is voor afwijkingen (over- of onderschrijdingen) van dit budget. Voorstel: reserve van € 12.263 vrij laten vallen en reserve opheffen.

Bestemmingsreserve kunstbeleid

Naam reserve	Kunstbeleid
Typering reserve	Bestemmingsreserve met als doel de realisatie van projecten op het gebied van kunst mogelijk te maken.
Productnummer	511. Vormings- en ontwikkelingswerk (Kunst- en cultuurbeleid)
Portefeuillehouder	Wethouder Kunst & cultuur
Producthouder	Beleidsmedewerker Welzijn
Doel waarvoor reserve is ingesteld	De reserve wordt ingezet ter dekking van de kosten van experimenten op het gebied van kunstbeleid, incidentele projecten op het gebied van kunst en instandhouding, onderhoud en reparatie van bestaande beelden en kunstvoorwerpen inclusief de gemeentelijke monumenten.
Wijze van voeding	Aan de reserve worden geen bedragen toegevoegd.
Wijze van onttrekking	Aan de reserve worden bedragen onttrokken na besluitvorming door de raad op basis van een voorstel om over te gaan tot besteding van middelen voor kunst die voldoen aan de gestelde criteria.
Minimum niveau	€ 0
Maximum niveau	Onbepaald
Stand per 01-01-2015	€ 37.288
Bijzonderheden / ontwikkelingen	Er is sprake van een reserve die niet wordt gevoed, maar waarop wel een (binnen de gestelde criteria) beroep kan worden gedaan, zodat de reserve na verloop van tijd uitgeput zal zijn. In de Voorjaarsnota 2015 en de Begroting 2016 is voorgesteld de kosten van de combinatiefunctionaris voor 2015 voor een bedrag van € 14.530 en voor 2016 voor een bedrag van € 22.758 uit deze reserve te dekken. Hiermee is deze reserve ultimo 2016 uitgeput en wordt dan opgeheven.

Bestemmingsreserve e-NUP

Naam reserve	e-NUP
Typering reserve	Bestemmingsreserve met als doel middelen te oormerken voor het doen van uitgaven in het kader van de implementatie e-overheid.
Productnummer	960. Saldo van kostenplaatsen
Portefeuillehouder	Burgemeester
Producthouder	Beleidsmedewerker Automatisering
Doel waarvoor reserve is ingesteld	De reserve is ingesteld ter afzondering van de middelen die gedurende de periode 2011 t/m 2014 vanuit de algemene uitkering uit het Gemeentefonds worden ontvangen als voorfinanciering voor realisatie van het Nationaal Uitvoeringsprogramma. Met behulp van deze middelen worden gemeenten in staat gesteld uitgaven te doen in het kader van de implementatie van de e-overheid.
Wijze van voeding	De reserve is gedurende de periode 2012 t/m 2014 gevoed door jaarlijkse dotatie van het bedrag dat in de algemene uitkering uit het Gemeentefonds is opgenomen voor Het Nationaal Uitvoeringsprogramma e-overheid.
Wijze van onttrekking	<p>Aan deze reserve worden middelen onttrokken voor de implementatie van e-overheid op basis van een concreet projectplan dat aan de raad ter besluitvorming wordt voorgelegd; de werkelijke projectkosten zullen aan de reserve worden onttrokken.</p> <p>Er is een informatiebeleidsplan 2015-2016 opgesteld waarin ook uitgaven worden verwacht in het kader van de implementatie van de e-overheid. Deze lijst is echter nog niet volledig voor wat de implementatie van de e-overheid betreft. Bovendien zijn er in dit kader ook al uitgaven gedaan welke niet aan de reserve zijn onttrokken. Het is nagenoeg zeker dat de huidige bestemmingsreserve niet volledig nodig zal zijn.</p> <p>Voor de actualisering van de nota reserves en voorzieningen wordt voorgesteld om van de reserve een bedrag van € 54.837 vrij te laten vallen. Er resteert dan € 30.000. Vervolgens wordt in 2016 onderzocht welke middelen nog uit de reserve moeten worden onttrokken en welke gevolgen dit heeft voor de reserve.</p>
Minimum niveau	€ 0
Maximum niveau	Onbepaald
Stand per 01-01-2015	€ 84.837
Bijzonderheden / ontwikkelingen	De instelling van de reserve e-NUP is voorgesteld in de Najaarsnota 2011 en als nieuw beleidvoornemen opgevoerd in de begroting 2012.

Bestemmingsreserve bouwgrond algemeen

Naam reserve	Bouwgrond algemeen
Typering reserve	Bestemmingsreserve die dient als buffer voor de projecten bouwgrondexploitatie
Productnummer	830. Bouwgrondexploitatie
Portefeuillehouder	Wethouder Grondexploitatie
Producthouder	Planeconoom/Projectcoördinator
Doel waarvoor reserve is ingesteld	De reserve is destijds ingesteld voor het dekken van verliezen bij de ontwikkeling van gemeentelijke grondexploitatieprojecten. Voor dit risico is echter in 2012 een voorziening bouwgrondexploitatie gevormd. De bestemmingsreserve bouwgrond heeft dus uitsluitend als bestemming het dekken van onvoorzienbare risico's bij bouwgrond.
Wijze van voeding	N.v.t.
Wijze van onttrekking	N.v.t.
Minimum niveau	€ 0
Maximum niveau	Onbepaald
Stand per 01-01-2015	€ 3.189
Bijzonderheden / ontwikkelingen	De bestemmingsreserve bouwgrond heeft uitsluitend als bestemming het dekken van onvoorzienbare risico's bij bouwgrond. De reserve wordt niet meer gevoed. Het voorstel is om niet een aparte reserve te vormen voor onvoorzienbare risico's bij bouwgrond. Voor deze risico's is er de algemene reserve (buffer). Bovendien is er voor de verwachte verliezen inzake de grexberekeningen een aparte verliesvoorziening getroffen. Deze voorziening wordt op de balans in mindering gebracht op de balanspost Voorraden. Voorgesteld wordt om het aanwezige saldo van € 3.189 toe te voegen aan de algemene reserve (aanwendbaar) en de bestemmingsreserve bouwgrond algemeen op te heffen.

Bestemmingsreserve cultuurhistorie

Naam reserve	Cultuurhistorie
Typering reserve	Bestemmingsreserve met als doel de realisatie van projecten op het gebied van cultuur mogelijk te maken.
Productnummer	511. Vormings- en ontwikkelingswerk (Kunst- en cultuurbeleid)
Portefeuillehouder	Wethouder Cultuurhistorie
Producthouder	Beleidsmedewerker Cultuurhistorie
Doel waarvoor reserve is ingesteld	De reserve wordt ingezet ter dekking van de kosten van experimenten op het gebied van cultuurbeleid, incidentele projecten op het gebied van cultuur en instandhouding, onderhoud en reparatie van bestaande gemeentelijke monumenten.
Wijze van voeding	Aan de reserve worden geen bedragen toegevoegd.
Wijze van onttrekking	Aan de reserve worden bedragen onttrokken na besluitvorming door de raad op basis van een voorstel om over te gaan tot besteding van middelen voor cultuur die voldoen aan de gestelde criteria.
Minimum niveau	€ 0
Maximum niveau	Onbepaald
Stand per 01-01-2015	€ 49.390
Bijzonderheden / ontwikkelingen	Er is sprake van een reserve die niet wordt gevoed, maar waarop wel een (binnen de gestelde criteria) beroep kan worden gedaan, zodat de reserve na verloop van tijd uitgeput zal zijn. In de Najaarsnota 2015 is voorgesteld om in 2015 een bedrag van € 21.700 te onttrekken aan de reserve om bijdragen uit te betalen ten behoeve van het in stand houden van molens.

Bestemmingsreserve sociaal domein

Naam reserve	Sociaal domein
Typering reserve	Bestemmingsreserve met als doel het mogelijk maken van de open-eindregelingen volgens het sociaal domein.
Productnummer	Diverse producten van hoofdproduct 6
Portefeuillehouder	Wethouder Volksgezondheid, Zog, Welzijn en WMO
Producthouder	Beleidsmedewerker Welzijn
Doel waarvoor reserve is ingesteld	De bestemmingsreserve is ingesteld om de kosten van het sociaal domein vanaf 2016 over de verschillende jaren te egaliseren en te kunnen financieren.
Wijze van voeding	De bedragen die conform de mei-circulaire 2015 vanaf 2016 gekort worden alsnog ter beschikking stellen door deze toe te voegen aan de reserve.
Wijze van onttrekking	De kosten van de open-eindregelingen, voor zover hiervoor gekort is op de decentralisatie-uitkering sociaal domein, te financieren ten laste van de reserve.
Minimum niveau	€ 0
Maximum niveau	Onbepaald
Stand per 01-01-2015	€ 0
Bijzonderheden / ontwikkelingen	Op basis van bestaand beleid worden de kortingen op de decentralisatie-uitkering sociaal domein in mindering gebracht op de budgetten. Gezien het risico en de onzekerheid dat de ontvangen lagere uitkering toereikend is voor de uitvoering van de open-eindregelingen is bij de Voorjaarsnota 2015 besloten een egalisatie reserve in te stellen die vanaf 2016 gevoed wordt met de bedragen die conform de mei-circulaire 2015 gekort worden. Dit betreft naar verwachting de volgende bedragen: 2016 € 390.000, 2017 € 385.000, 2018 € 443.000 en 2019 € 466.000. In 2016 wordt de egalisatie reserve opnieuw beoordeeld.

Bestemmingsreserve onderhoud wegen

Naam reserve	Onderhoud wegen
Typering reserve	Bestemmingsreserve met als doel de realisatie van projecten op het gebied van wegen mogelijk te maken, of de jaarlijkse kosten van onderhoud wegen te egaliseren.
Productnummer	210. Wegen, straten en pleinen
Portefeuillehouder	Wethouder Verkeer en vervoer
Producthouder	Beleidsmedewerker wegen
Doel waarvoor reserve is ingesteld	De reserve kan worden ingezet om bepaalde projecten op het gebied van wegen mogelijk te maken, of meer in het algemeen de kosten van de wegen over de verschillende jaren te egaliseren.
Wijze van voeding	Aan de reserve worden geen bedragen toegevoegd.
Wijze van onttrekking	Aan de reserve worden bedragen onttrokken na besluitvorming door de raad op basis van een voorstel om over te gaan tot besteding van middelen voor wegen of de jaarlijkse kosten te egaliseren.
Minimum niveau	€ 0
Maximum niveau	Onbepaald
Stand per 01-01-2015	€ 15.000
Bijzonderheden / ontwikkelingen	De voorziening wegen is bij de jaarrekening 2014 omgezet naar een bestemmingsreserve wegen, met als doel de realisatie van projecten op het gebied van wegen mogelijk te maken, of de jaarlijkse kosten van onderhoud wegen te egaliseren. Er is dus niet sprake van een specifieke bestemming. Bovendien wordt in 2016 het beheerplan wegen geactualiseerd. In de begroting is een structureel budget opgenomen voor het onderhoud van de wegen.

Bestemmingsreserve onderhoud begraafplaatsen

Naam reserve	Onderhoud begraafplaatsen, voorheen Groenonderhoud begraafplaatsen
Typering reserve	Reserve met als doel het kunnen nakomen van in het verleden aangegane verplichtingen.
Productnummer	724. Lijkbezorging
Portefeuillehouder	Wethouder Openbare Ruimte
Producthouder	Beleidsmedewerker Cultuurtechniek
Doel waarvoor reserve is ingesteld	De reserve wordt ingezet ter dekking van de kosten van het jaarlijkse onderhoud van de gemeentelijke begraafplaatsen. In het verleden zijn aan nabestaanden eeuwigdurende grafrechten toegekend op een graf van een der gemeentelijke begraafplaatsen. De destijds betaalde grafrechten dienen (mede) tot afkoop van het onderhoud van de begraafplaats en feitelijk brengt dit voor de gemeente de verplichting met zich mee de begraafplaatsen eeuwigdurend te onderhouden met de ontvangen middelen. Door ten laste van de algemene middelen jaarlijks een bedrag aan de reserve toe te voegen en uit de reserve jaarlijks een bijdrage ten gunste van de onderhoudskosten van de gemeentelijke begraafplaatsen te doen, worden de huidige begraafrechten op een reëel niveau gehouden en niet belast met onderhoudskosten van eeuwigdurende graven.
Wijze van voeding	De reserve onderhoud begraafplaatsen wordt gevoed door een jaarlijks geïndexeerde toevoeging van € 50.000 ten laste van de exploitatie (algemene middelen). Daarnaast wordt jaarlijks aan het saldo van de reserve onderhoud begraafplaatsen per 1 januari van enig jaar inflatiecorrectie toegevoegd.
Wijze van onttrekking	Aan de reserve wordt jaarlijks een bedrag van € 78.634 onttrokken; dit is het jaarlijks gelijkblijvende berekende bedrag voor de werkelijke uitgaven van onderhoud van de eeuwigdurende graven op de gemeentelijke begraafplaatsen.
Minimum niveau	€ 0
Maximum niveau	Onbepaald
Stand per 01-01-2015	€ 609.502
Bijzonderheden / ontwikkelingen	Voor de komende jaren zullen aan de reserve worden toegevoegd een jaarlijks gelijkblijvend bedrag van € 50.000 en de inflatiecorrectie over het betreffende jaar. De werkelijke uitgaven voor onderhoud van de eeuwigdurende graven op de begraafplaatsen ten bedrage van € 78.634 zullen aan de reserve worden onttrokken. De reserve onderhoud begraafplaatsen zal worden afgebouwd tot het jaar 2045. De voorziening onderhoud begraafplaatsen is bij de jaarrekening 2014 omgezet naar een bestemmingsreserve onderhoud begraafplaatsen.

Bestemmingsreserve openbare verlichting

Naam reserve	Openbare verlichting
Typering reserve	Bestemmingsreserve met als doel de realisatie van projecten op het gebied van openbare verlichting mogelijk te maken, of de jaarlijkse kosten van openbare verlichting te egaliseren.
Productnummer	210. Wegen, straten en pleinen
Portefeuillehouder	Wethouder Verkeer en vervoer
Producthouder	Beleidsmedewerker openbare verlichting
Doel waarvoor reserve is ingesteld	De reserve kan worden ingezet om bepaalde projecten op het gebied van openbare verlichting mogelijk te maken, of meer in het algemeen de kosten van openbare verlichting over de verschillende jaren te egaliseren.
Wijze van voeding	Aan de reserve worden geen bedragen toegevoegd.
Wijze van onttrekking	Aan de reserve worden bedragen onttrokken na besluitvorming door de raad op basis van een voorstel om over te gaan tot besteding van middelen voor openbare verlichting of de jaarlijkse kosten te egaliseren. In 2015 vindt nog eenmalig een onttrekking plaats van € 87.802 voor de Avri, zoals opgenomen in de Voorjaarsnota 2015. Vervolgens resteert een bedrag van € 33.520.
Minimum niveau	€ 0
Maximum niveau	Onbepaald
Stand per 01-01-2015	€ 121.322
Bijzonderheden / ontwikkelingen	Stand reserve 1-1-2015 € 121.322. Na eenmalige onttrekking in 2015 van € 87.802 voor de Avri stand € 33.520. De voorziening openbare verlichting is bij de jaarrekening 2014 omgezet naar een bestemmingsreserve openbare verlichting, met als doel de realisatie van projecten op het gebied van openbare verlichting mogelijk te maken, of de jaarlijkse kosten van onderhoud openbare verlichting te egaliseren. Er is dus niet sprake van een specifieke bestemming. Bovendien wordt in 2016 het beheerplan openbare verlichting geactualiseerd. In de begroting is een structureel budget opgenomen voor openbare verlichting.

8. Overzicht voorzieningen

Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen

Naam voorziening	Onderhoud gemeentelijke gebouwen
Typering voorziening	Voorziening met als doel de kosten van onderhoud aan gemeentelijke gebouwen gelijkmatig te verdelen over de jaren.
Productnummer	Diverse producten
Portefeuillehouder	Wethouder Beheer gemeentelijke gebouwen
Producthouder	Beleidsmedewerker eigen vastgoed
Doel waarvoor voorziening is ingesteld	De voorziening wordt ingezet om toekomstig (groot) onderhoud uit te kunnen voeren aan de gemeentelijke gebouwen, zonder dat de exploitatie wordt belast met jaarlijks wisselende bedragen. De voorziening is met andere woorden bedoeld voor de egalisatie van de onderhoudskosten van de gemeentelijke gebouwen.
Wijze van voeding	De voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen wordt gevoed door een jaarlijks gelijkblijvende dotatie gebaseerd op de gemiddeld geraamde uitgaven voor onderhoud van de gemeentelijke gebouwen. De jaarlijks gelijkblijvende dotatie bedraagt met ingang van 2016 € 244.269. De dotaties vinden plaats ten laste van de exploitatie (algemene middelen) en zijn gebaseerd op het meerjarig onderhoudsplan gebouwen (M.O.B.) 2016-2055.
Wijze van onttrekking	Aan de voorziening worden jaarlijks de werkelijke kosten voor onderhoud van de gemeentelijke gebouwen onttrokken zoals die zijn opgenomen in de betreffende jaarschijf van het meerjarig onderhoudsplan gebouwen 2016-2055.
Minimum niveau	€ 0
Maximum niveau	Onbepaald
Stand per 01-01-2015	€ 151.960
Bijzonderheden / ontwikkelingen	

Voorziening wethouderspensioenen

Naam voorziening	Wethouderspensioenen
Typering voorziening	Voorziening met als doel te kunnen voldoen aan de toekomstige financiële verplichtingen van (gewezen) wethouders.
Productnummer	001. Bestuursorganen
Portefeuillehouder	Burgemeester
Producthouder	Gemeentesecretaris
Doel waarvoor voorziening is ingesteld	Deze voorziening wordt ingezet ter dekking van (toekomstige) pensioenverplichtingen van de (gewezen) wethouders en ter dekking van de financiële consequenties die voortvloeien uit het toepassen van de Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers (wet APPA). Deze wet regelt de toekenning van een ontslaguitkering en pensioen aan politieke ambtsdragers en van pensioen aan hun nabestaanden.
Wijze van voeding	Bij de begroting, jaarrekening en tussentijdse financiële rapportages wordt actuariëel berekend, respectievelijk beoordeeld of de voorziening wethouderspensioenen voldoende middelen bevat om aan de verplichtingen te kunnen voldoen. Als de voorziening onvoldoende middelen bevat wordt aan de raad voorgesteld extra middelen aan de voorziening te doteren ten laste van de exploitatie (algemene middelen).
Wijze van onttrekking	Aan de voorziening worden de werkelijke kosten van pensioenuitkeringen aan gewezen wethouders en van ontslag- en pensioenuitkeringen aan politieke ambtsdragers (en hun nabestaanden) onttrokken. Als bij de begroting, jaarrekening of tussentijdse financiële rapportages blijkt dat de voorziening meer middelen bevat dan nodig om te kunnen voldoen aan de verplichtingen, zal aan de raad worden voorgesteld het surplus aan middelen te laten vrijvallen ten bate van de exploitatie (algemene middelen).
Minimum niveau	€ 0
Maximum niveau	Onbepaald
Stand per 01-01-2015	€ 754.128
Bijzonderheden / ontwikkelingen	

Voorziening egalisatie riolering

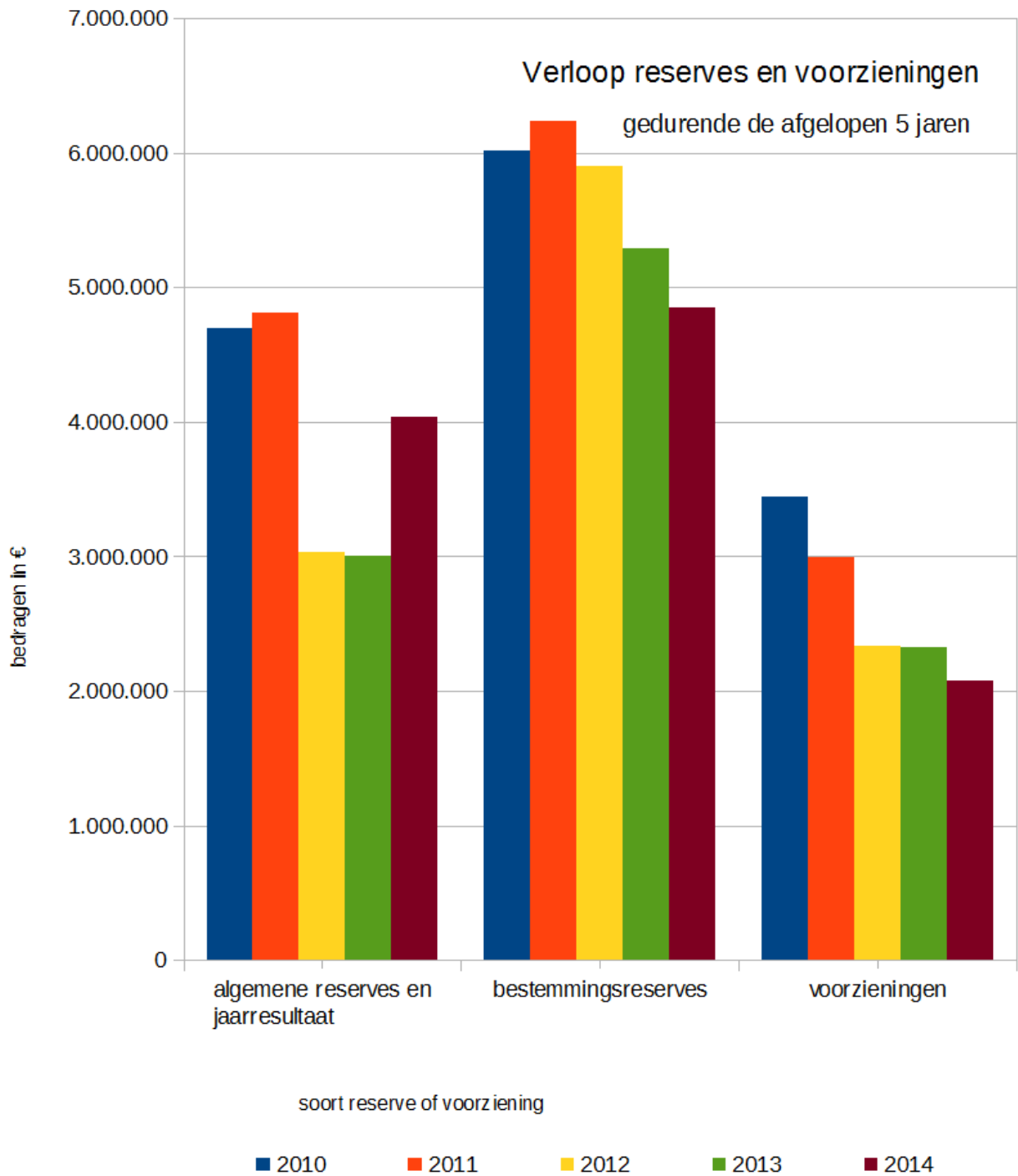
Naam voorziening	Egalisatie riolering
Typering voorziening	Voorziening met als doel egalisatie van het saldo van de lasten van beheer en onderhoud van riolering (in de ruime zin van het woord) en de baten van rioolheffing.
Productnummer	722. Riolering 726. Baten rioolheffing
Portefeuillehouder	Wethouder Water en Milieu
Producthouder	Beleidsmedewerker riolering
Doel waarvoor voorziening is ingesteld	Deze voorziening wordt ingezet voor egalisatie van het saldo van lasten en baten van het gemeentelijk beleid en -beheer op het terrein van huishoudelijk- en bedrijfsafvalwater, oppervlaktewater, hemelwater en grondwater teneinde fluctuaties in het aan de burgers in rekening te brengen verbreed rioolrecht zo veel mogelijk te voorkomen.
Wijze van voeding	Jaarlijks wordt aan de voorziening egalisatie riolering toegevoegd het positieve saldo van de opbrengst van de rioolheffing in het betreffende jaar en de kosten van het gemeentelijk rioleringsbeleid en -beheer plus de kosten van uitvoering van het Waterplan Neerijnen in datzelfde jaar.
Wijze van onttrekking	Jaarlijks wordt aan de voorziening egalisatie riolering onttrokken het negatieve saldo van de opbrengst van de rioolheffing in het betreffende jaar en de kosten van het gemeentelijk rioleringsbeleid en -beheer plus de kosten van uitvoering van het Waterplan Neerijnen in datzelfde jaar.
Minimum niveau	€ 0
Maximum niveau	Onbepaald
Stand per 01-01-2015	€ 1.140.417
Bijzonderheden / ontwikkelingen	De bestemmingsreserve egalisatie riolering is bij de jaarrekening 2014 omgezet naar een voorziening egalisatie riolering. De reden hiervoor is dat het saldo van de voorziening is gevormd met van derden verkregen middelen. Deze behoren ook weer ten goede te komen van deze derden, in dit geval de betalers van rioolheffing.

Voorziening zwerfafval

Naam voorziening	Zwerfafval
Typering voorziening	Voorziening met als doel het financieren van het verwijderen van zwerfafval.
Productnummer	721. Afvalverwijdering en -verwerking
Portefeuillehouder	Wethouder Water en Milieu
Producthouder	Beleidsmedewerker milieu
Doel waarvoor voorziening is ingesteld	Deze voorziening wordt ingezet voor het financieren van het project zwerfafval.
Wijze van voeding	Voor het project zwerfafval wordt in totaal een bijdrage ontvangen van afgerond € 42.750. Deze bijdrage wordt gestort in de voorziening zwerfafval.
Wijze van onttrekking	De kosten die gemaakt worden voor het project zwerfafval, waaronder het verwijderen van het afval, bedragen circa € 8.000 per jaar. Deze komen, zolang er voldoende saldo aanwezig is, ten laste van de voorziening zwerfafval.
Minimum niveau	€ 0
Maximum niveau	Onbepaald
Stand per 01-01-2015	€ 28.500
Bijzonderheden / ontwikkelingen	

9. Verloop van de reserves en voorzieningen gedurende de afgelopen vijf jaren

In onderstaande grafiek staan de reserves en voorzieningen gedurende de afgelopen vijf jaren.
bedragen x 1.000

De afname van de algemene reserves en jaarresultaat in 2012 betreft vooral het nadelig jaarresultaat van 2012 ad € 1,5 miljoen. In 2012 is namelijk een verliesvoorziening voor de grondexploitatie gevormd van € 3,8 miljoen. Deze € 3,8 miljoen is voor een bedrag van € 2,1 miljoen weer gedekt uit de bestemmingsreserve bouwgrond.

De afname van de voorzieningen in 2012 betreft vooral de overheveling van de voorziening bovenwijkse voorzieningen naar de bestemmingsreserves.

De toename van de algemene reserves en het jaarresultaat 2014 betreft het voordelig jaarresultaat over 2014 van € 1,3 miljoen.

De voorzieningen 2014 betreft o.a. de voorziening egalisatie riolering ad € 1,1 miljoen. Tot en met 2013 was deze niet als voorziening opgenomen maar als bestemmingsreserve.

Daartegenover waren er tot en met 2013 een drietal onderhoudsvoorzieningen welke vanaf 2014 voor een totaalbedrag van € 0,7 miljoen als bestemmingsreserve worden verantwoord. Dit betreft de onderwerpen groenonderhoud begraafplaatsen, onderhoud wegen en openbare verlichting.

De verdere afname van de voorzieningen in 2014 betreft vooral de gedeeltelijke vrijval van de voorziening onderhoud gebouwen voor € 450.000.